

Ivan Meštrović, jedan od najpoznatijih hrvatskih kipara

Ivan Meštrović

Ivan Meštrović Jedan od najpoznatijih hrvatskih kipara i arhitekt rođen je u Vrpolju, malom selu pokraj Slavonskog Broda 15. kolovoza 1883. godine, a umro je u South Bendu u Indijani u SAD-u, 16. siječnja 1962. godine.

Piše **Anđela Milić_g1.a**

Ivan Meštrović Jedan od najpoznatijih hrvatskih kipara i arhitekt rođen je u Vrpolju, malom selu pored Slavonskog Broda, 15. kolovoza 1883. godine, a umro je u South Bendu u Indijani u SAD-u, 16. siječnja 1962. godine.

Djetinjstvo je proveo u Otavicama, siromašnom selu Dalmatinske zagore. Kada je imao šesnaest godina, Harold Bilinić, kamenorezac iz Splita, prepoznao je njegov dar i uzeo ga je za šegrtu. Njegov umjetnički talent razvio se gledanjem znamenitih građevina Splita. Pomoć u školovanju pružala mu je Bilinićeva supruga, koja je bila profesor u srednjoj školi. Uskoro je obitelj Bilinić pronašla jednog bečkog vlasnika rudnika, koji je financirao Iваново preseljenje i školovanje u Beču. Uprkos brojnim problemima, završio studij.

Svoju prvu izložbu priređuje 1905. godine u Beču s grupom Secesija, uz primjetan utjecaj stila Art Nouveau. Njegov je rad

ubrzo postao popularan i mladi je Meštrović stekao punu afirmaciju u umjetničkim krugovima te počinje zarađivati dovoljno za sudjelovanje na međunarodnim izložbama, na koje je putovao sa svojom suprugom Ružom Klein.

Godine 1908. seli se u Pariz. Skulpture epske naglašenosti napravljene u tom razdoblju, donose mu međunarodni ugled. Mit i simbol bili su tada ne samo dio nacionalne nego i europske secesijske duhovne klime. U Beograd se seli 1911. godine, a ubrzo potom u Rim, gdje je proveo sljedeće četiri godine studirajući na skulpturama antičkih umjetnika.

Uoči Prvoga svjetskoga rata Meštrović napušta epsku stilizaciju te se usmjerava na vjerske teme. Započinje niz velikih drvenih reljefa.

Na početku Prvog svjetskog rata, poslije atentata u Sarajevu,

Meštrović se pokušao vratiti u Split preko Venecije, ali ga je od tog puta odvratio njegov oporbeni stav prema austro-ugarskim vlastima. Tijekom rata putovao je da bi sudjelovao na izložbama u Parizu, Cannesu, Londonu i Švicarskoj. Krajem rata u Meštrovićevu radu pojavljuju se vedriji tonovi u temi žene s glazbalom.

Poslije Prvog svjetskog rata vratio se kući i upoznao drugu ljubav svog života, Olgu Kesterčanek, s kojom se oženio. Imali su četvero djece - Martu, koja je rođena u Beču i Tvrčka, Mariju i Matu, koji su rođeni u Zagrebu, kamo su se preselili 1922. Kasnije bi zimske mjeseca provodili u svojoj palači u Zagrebu, a ljetne u kući napravljenoj 1930-ih godina u Splitu. Postao je profesor na Visokoj umjetničkoj školi u Zagrebu. Nastavio je stvarati veliki broj djela. Novo plodno razdoblje najavljuje izgradnjom Mauzoleju obitelji Račić u Cavtatu.

Radove iz trećeg desetljeća obilježava njegovo izražajnije klasično oblikovanje, posebice ženskih aktova i spomenika, primjerice Grgur Ninski u Splitu, Varaždinu i Ninu.

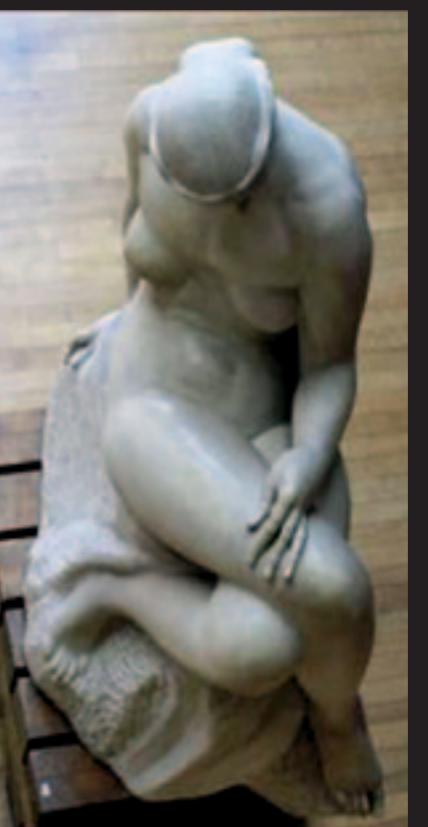
Putovanja po čitavom svijetu su se nastavila, izlagao je svoja djela; u Bruklinskомуzeju 1924., u Chicagu 1925., kao i u Egiptu i Palestini 1927. godine. 1928. postavljeni su Meštrovićevi Indijanci (dvije konjaničke skulpture) u Central Grand Parku u Chicagu. Zbog njegovog antifaističkog stava, vlasti NDH su ga zatvorile na tri i pol mjeseca (osudivši ga na smrt), no uz pomoć Vatikana prebacio

se u Veneciju zbog izlaganja na Venecijanskom Biennalu 1942., zatim odlazi opet u Rim, a potom u Švicarsku. Cijela njegova obitelj nije se uspjela izvući pred naletima rata – njegova prva žena Ruža Klein umrla je 1942. godine u Zagrebu. Kasnije, brata Petra zatvorile su komunističke vlasti. Poslijeratna Jugoslavija pozvala je Meštrovića na povratak, ali je on odbio živjeti u komunističkoj zemlji. Godine 1946. Sveučilište u Syracuse ponudilo mu je profesorsko mjesto i on se preselio u Sjedinjene Države. 1945. Smrt Meštrovićeve djece kao da je utjecala i na njegovu. Njegova kći Marta umrla je u 24. godini 1949. godine, a sin Tvrčko ubio se 1961. godine. Meštrović je napravio četiri glinene skulpture, kako bi obilježio smrt svoje djece. Nekoliko mjeseci kasnije, Ivan Meštrović je umro u svojoj 79. godini života u gradu South Bend, država Indiana (SAD). Pokopan je u crkvi Presvetog Otkupitelja u Otavicama, tzv. mauzoleju obitelji Meštrović.

Uprkos nesuglasicama s različitim vlastima na tlu Hrvatske Meštrović nikada nije zaboravio svoju domovinu. Hrvatsku kulturnu baštinu neosporno je obogatio svojim brojnim remekdjelima i ostavio neizbrisiv trag u umjetničkoj

svijesti svijeta. Za njegov iznimski rad i uopće postojanje kojim je obogatio sve nas možemo mu samo zahvaliti i u ime umjetnosti i kulture budno čuvati njegovu neprocjenjivu ostavštinu.

25

Kada bi ulice mogle govoriti

Svakodnevno prolazimo ulicama grada nesvjesni bogatstva što nas okružuje. Naravno, ne govorimo o bogatstvu u novcu jer bogatstvo Splita ne može se iskazati niti u jednoj valuti. Ono je puno veće. To je povijesno, umjetničko i kulturno neprocjenjivo blago.

Pišu **Lucija Vulić, Kristina Vujević i Danijela Gojun_1.b**

Gradnja i arhitektura

Dioklecijanova je palača antička palača cara Dioklecijana. Ostaci palače danas su dio povijesne jezgre Splita. Početak gradnje Dioklecijanove palače nije točno utvrđen, pretpostavljamo da je gradnja započela oko 295. godine.

Kada je Dioklecijan abdicirao oko 305. godine, palača još nije dovršena, a postoje naznake da su se radovi odvijali i dok je car bio u njoj. Ne zna se tko su bili graditelji, a služila je kao vojni tabor i ljetnikovac.

Originalnost palače proizlazi iz osnovne funkcije i prilagodbe položaju, palača je u tlocrtu zamišljena kao pravokutnik, ali je prilagodba terenu nametnula manja odstupanja, naime zidovi nisu jednakih duljina.

Pročeljni su zidovi palače u donjem dijelu masivni i jednostavnii bez otvora, a u gornjem rastvoreni velikim lučkim prozorima, jed-

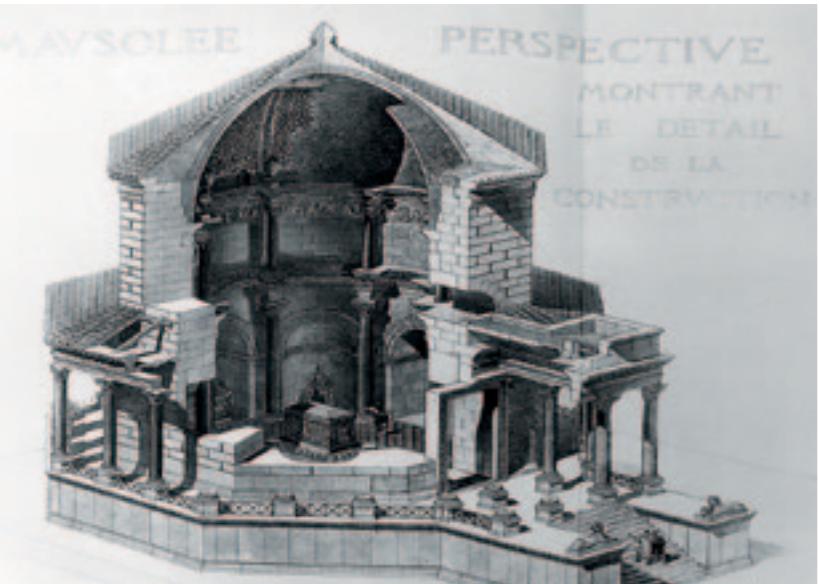

Glavni dijelovi palače

Glavne su se ulice (cardo i decumanus) spajale u središtu palače te su palaču dijelile na četiri dijela. U dvama sjevernim dijelovima su bile smještene zgrade za poslužu, vojsku, skladišta i drugo, a u dvama južnim, raskošnim dijelovima nalazili su se objekti namijenjeni carskoj obitelji. U središtu je palače otvoreni prostor Peristil. On je bio srce javnog života, tu su se odvijale razne svečanosti. Okruživali su ga veliki stupovi s lukovima, a na južnoj je strani svećani dojam pružao protiron gdje je bilo smješteno i carevo prijestolje. S Peristila se silazi u podzemne dijelove palače, ali i ulazi u careve odaje. Do danas je Dioklecijanov Peristil sačuvan u cijelosti. Dominantna je građevina u palači bio Mauzolej posvećen Dioklecijanu, Jupiterovu sinu (Joviju). Dvostruki red stupova duž unutrašnjih zidova Mauzoleja imao je izrazito ukrasni karakter. Uzalni zabat Mauzoleja nadomješten je zvonikom Katedrale i Mauzolej je očuvan do danas.

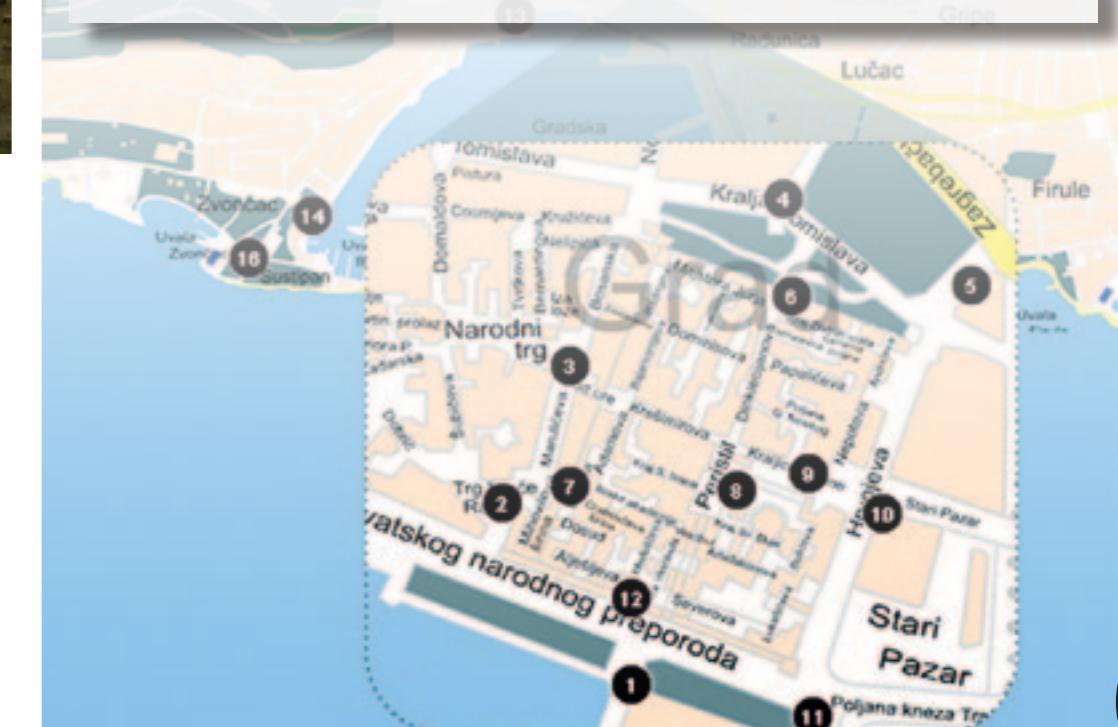
Jupiteru je bio posvećen manji hram s bogatim bačvastim svodom i jednako bogatim reljefnim portalom. Danas mu nedostaje ulazni trijem. Još su dva manja hrama bila sastavni dio palače. Manji kružni hramovi bili su posvećeni božicama plodnosti Kibeli i Veneri, a danas o njihovom postojanju svjedoče tek temelji.

Duž čitavog južnog dijela palače pružali su se carski objekti s velikim brojem soba i dvorana, s blagovaonicom, knjižnicom, spavanaonicom, ženskim odajama... Njima se pristupalo kružnim Vertibulom koji je bio preprostor carevih odaja. On je bio izvana kvadratnog, a iznutra kružnog tlocrta, podsvođen kupolom. Nad južnim zidom protezalo se natkriveno štalište – kriptokortik, kroz čije je lukove kojega je car mogao uživati u pogledu na more.

Vrata

Postojala su četiri ulaza u palaču, tri s kopna i jedan s morske strane. Tri, do danas dobro očuvana, ulaza su raščlanjena, posebno sjeverni koji je služio caru u gostima, odnosno glavni ulaz u palaču s dvostrukim vratima – porta aurea (Zlatna vrata) na kojima se nalazila statua boga Jupitera i još četiri tetrarha. Na istočnim i zapadnim zidinama nalaze se slična i bez ukrasa vrata kojima su se služili vojnici i služe – porta argentea (Srebrnavrata) i porta ferrea (Željezna vrata). U donjem dijelu palače, koji je u Dioklecijanovo vrijeme zapljuškivalo more, nalaze se jednostavna i dimenzijama manja vrata za trgovce – porta aenea (Mjedena vrata).

Podrumi

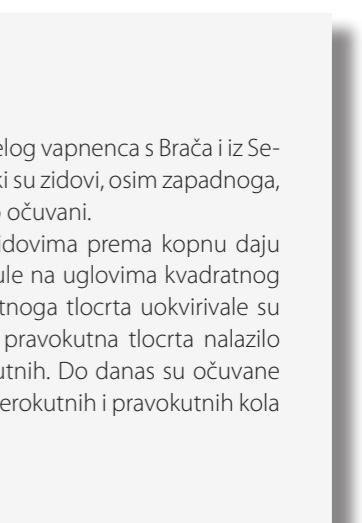
Da bi se izravnao teren cijelokupne palače, u južnom su dijelu sagrađeni podrumi u kojima se skladištala hrana, odjeća i oružje. Podrumi u kojima se ponavlja tlocrt prostorija iznad njih, pomažu nam utvrditi cijeloviti raspored i izgled gornjih, manje očuvanih, prostorija.

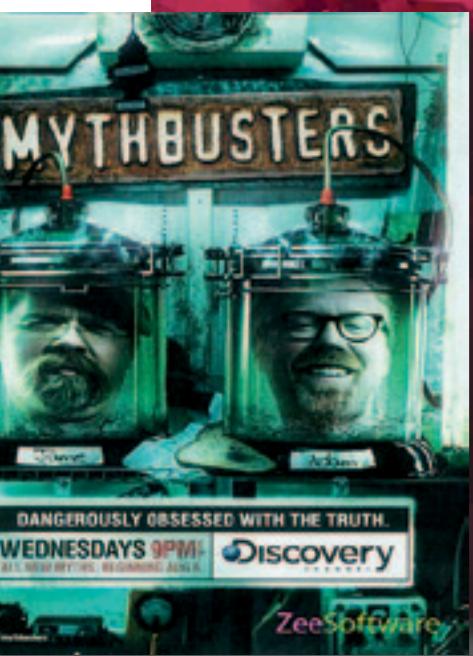
Zidovi

Zidovi su palače građeni od bijelog vapnenca s Brača i iz Segre, stropovi su iz Egipta. Vanjski su zidovi, osim zapadnoga, u većem dijelu do danas dobro očuvani.

Šesnaest kula na pročeljnim zidovima prema kopnu daju palači obilježje utvrde. Četiri kule na uglovima kvadratnog su tlocrta. Šest kula osmerokutnoga tlocrta uokvirivale su tri koprena ulaza, a šest kula pravokutna tlocrta nalazilo se između ugaonih i osmerokutnih. Do danas su očuvane samo tri ugaone kule, a od osmerokutnih i pravokutnih kula danas su ostali samo ostaci.

MYTHBUSTERS

Razbijači mitova (eng. MythBusters) je popularni američki znanstveni show na Discovery Channelu čiji su voditelji stručnjaci za specijalne efekte Adam Savage i Jamie Hyneman, koji koriste znanstvene metode da bi testirali vjerodostojnost raznih urbanih legendi i mitova u popularnoj kulturi.

28

Razotkriven (Busted)

Rezultati mita se ne mogu ponoviti u opisanim okolnostima i opisanim parametrima, niti se mogu ponoviti sa razumno povećanim parametrima. Često, kada se mit ocijeni kao "Razotkriven", tim će pokušati otkriti što je potrebno da se dobiju rezultati opisani u mitu, bez obzira na način opisan u mitu. U emisijama to često zovu "Mythbusters način".

MYTHBUSTERS

Voditelji emisije su : Jamie Hyneman i Adam Savage , a suvoditelji su : Tory Belleci, Kary Byron i GRant Imahara -- RAZBIJAČI MITOVA mješaju znanstvene metode sa znatiželjom.

Moguć (Plausible)

Mit je ocijenjen kao "Moguć" pod dva uvjeta:

Rezultati se mogu ponoviti samo povećanjem navedenih parametara unutar razumnih granica ili ako su okolnosti potrebne za ponavljanje mita nepraktične, ali realno moguće. Tim ponekad mora upotrijebiti dodatne parametre koji nisu dio originalnog mita ili promjeniti jedan ili dva parametra izvan praktičnih i/ili dostupnih sredstava, ali ne do točke kada mit postaje potpuno nerealističan s obzirom na okolnosti mita.

Ako ne postoje zapisi da se mit dogodio, a tim i dalje može ponoviti rezultate koji su bliski onima opisanim u mitu (kao što je mit koji kaže da su gusari nosili povez preko oka kako bi tim okom bolje vidjeli noću).

Potvrđen (Confirmed)

Tim je uspio ponoviti rezultat mita u istim ili vrlo sličnim okolnostima kao u opisanom mitu. Potvrđeni mit obično je potkrijepljén sa dokazima. Izraz "True" (istina) korišten je u prvoj sezoni.

Svaka epizoda obično obrađuje nekoliko nepovezanih urbanih legendi, popularnih vjerovanja, internetskih glasina i drugih mitova. Ponekad su svi mitovi u epizodi povezani istom temom. Do danas, tri su mita bila tako skupa i zahtijevna za testiranje, da je cijela epizoda bila posvećena njihovu testiranju, a četiri specijalne epizode trajale su duplo duže.

Metode testiranja mitova su obično planirane i provedene tako da proizvedu vizualno dramatične rezultate, što obično uključuje eksplozije, požare i/ili uništanje vozila. Kada je mit potencijalno opasan po život, koriste se zamjene ljudskog tijela, "Buster", ili balistički gel a ponekad koriste i svinjska trupla. Kada mit nije opasan, tim ponekad izvodi eksperimente na sebi pa su ozljede i nesretni slučajevi česti. Tim obično koristi svoje stručnjake u stvaranju kompleksnih mehaničkih uređaja s kojima će ispitati mit. Testovi se obično izvode u radionici, no ponekad zahtijevaju jedinstvene

uvjete zbog čega ih izvode na drugim lokacijama u San Franciscu, uglavnom na napuštenim zračnim bazama Naval Air Station Alameda i Hamilton Air Force Base, pustinji Mojave i u Alameda County Sheriff's Bomb Squad and Firearm prostoru. Tim je putovao i u druge gradove i države zbog testiranja mitova, obično u specijalnim epizodama. Proces testiranja se obično sastoji od dva koraka. "Ponavljanje okolnosti i ponavljanje rezultata" prema Savageu. Razbijači mitova pokušavaju ponoviti mit kako bi saznali mogu li navedene okolnosti proizvesti navodni rezultat. Ako to ne uspiju, pokušat će proizvesti potrebne okolnosti (često absurdne) da bi se dobio navodni rezultat. Kada su točni detalji mita nejasni, Razbijači mitova održavaju međusobna natjecanja kako bi pronašli i primijenili najbolje rješenje.

1. Balistički gel koriste mnoge tvrtke u provjeri performansi vatrenog oružja, jer su mu neke fizičke osobine slične ljudskom tijelu, na primjer,

vodljivost i otpornost na udarac

tupim predmetom.

2. Automobili i druga vozila često

se nabavljaju sa odlagališta, iako su neka vozila donirali fanovi ili su kupljena u voznom stanju.

3. Oružje i eksplozivi koriste se za testiranje mitova koji uključuju te uređaje. Takvi mitovi obično završe "eksplozivnim rezultatima".

4. Brze kamere često se koriste za snimanje objekata u pokretu i (uz pomoć označene skale) za određivanje brzine objekta.

5. Svinjska trupla koriste se za što bolje simuliranje reakcije ljudskog tijela na različite traume, kao što su lomljenje kostiju, raspadanje i moguće posjekotine. Savage ih naziva "ljudskim analozima", dok se Kari, koja je vegetarijanka, uglavnom osjeća neugodno dok radi s njima.

Temeljito metoda testiranja često je nejasna zbog vremenskog ograničenja epizode. Adam i Jamie su to često napominjali tijekom epizoda. Tijekom epizode "Outtakes Special" izričito su tvrdili da su oni u stvari vrlo temeljni u testiranju mitova i ponavljanju testova mnogo puta u mnogo različitim okolnostima, ali jednostavno nije moguće sve prikazati u jednoj epizodi. Na početku pete sezone pozvali su gledatelje da posjete službene stranice showa i pogledaju manje uređivane verzije eksperimenta, dodatna znanstvena objašnjenja ili neprikazane eksperimente i mitove. Kao odgovor na kritike zbog pogrešnog testiranja mitova napravljeno je par specijalnih, "Myths Revisited" epizoda, u kojima su neki mitovi ponovno testirani da bi utvrdili imaju li prigovori gledatelja vrijednost. Te su epizode rezultirale promjenom zaključka o nekim mitovima, kao i potvrdom prijašnjih rezultata testiranja nekih mitova.

29

Emajliranje

Riječ emajl dolazi od njemačke riječi smelzan i starofrancuske riječi esmail. Raznim tehnikama emajliranja su se najčešće ukrašavali mali ukrasni predmeti i nakit. U 19. st primjenjuje se za mnoge industrijske namjene i na svakodnevne predmete.

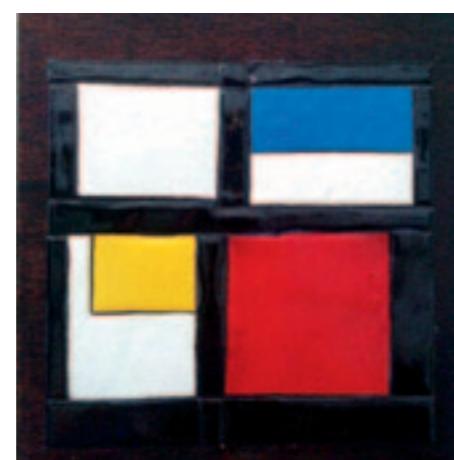
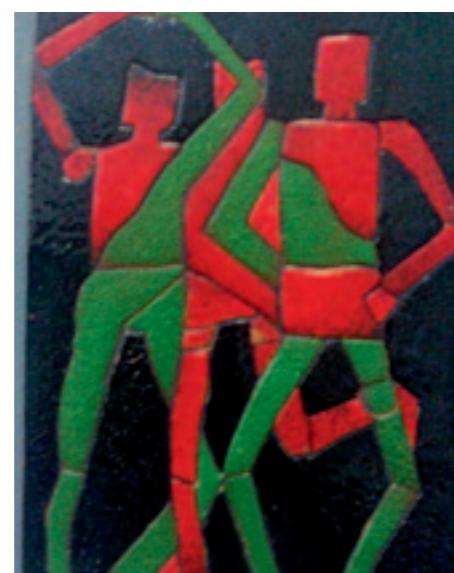
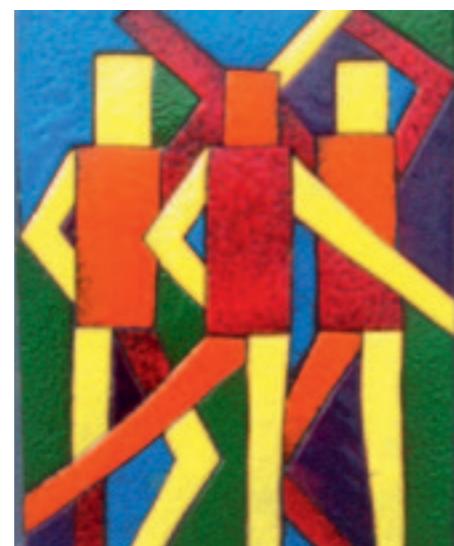
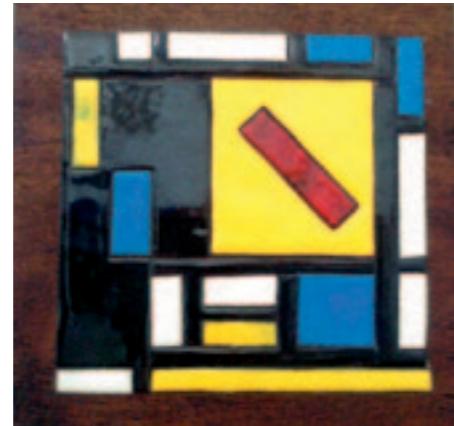
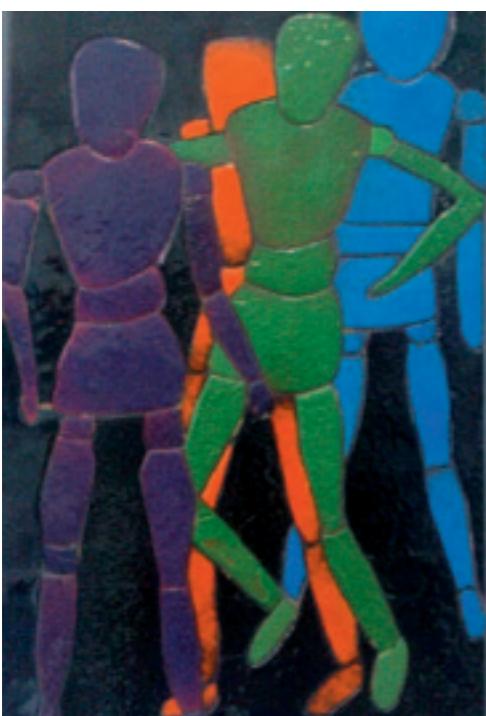
Emajl je materijal koji nastaje spajajući staklo u prahu s različitim podlogama, peče se u pecima na temperaturi između 750 i 850 stupnjeva celzija. Prah se topi, tali, a zatim otvrde u glatk, izdržljivi premaz na metalu, staklu ili keramici. Nakon pečenja može biti proziran ili neproziran. Najviše se emajlira željezo, zbog zaštite od korozije i estetskih razloga. Od obojenih metala za emajliranje su podesni bakar i tombak (nisu podesne one legure koje imaju visok postotak cinka, nikla i aluminija, kao npr. mesing, alpaka i aluminijска bronca). Odlično se emajliraju plemeniti metali, srebro i zlato.

Općenita pravila pri emajliranju:

- čistoća mora biti bespriječna (prostorije, alati, ruke)
- metali na koje će se nanositi emajl mora biti bez grešaka
- ako je mjesto na koje se nanosi emajl lotano moraju se upotrijebiti lotovi točno određenog sastava
- metal na koji se nanosi emajl mora biti savršeno očišćen, mehanički (četke, brusni papir), odmaščen, te uklonjeni svi oksidi

Tehnike likovnog emajliranja:

1. BASSE - TAILLE, 2. CHAMPILEVE, 3. CLOISONNE, 4. SLIKANI EMAJL (GRISAILLE, EMAJL IZ LIMOGESA), 5. PLIQUE - A - JOUR, 6. RONDE BOSSE, 7. STENCILING TEHNIKA, 8. SGRAFITTO TEHNIKA, 9. EHNICA SERIGRAFIJE

Sport

TAEKWONDO

Piše Ivica Lovčić 1.b

Svjetske organizacije

Prve su generacije majstora taekwondo pokusavale ujediniti taekwondo u jednu borilačku vještina, no to im nije uspjelo. Zbog povjesne i političke razjedinjenosti Koreje taekwondo se dijeli na kukki-taekwondo (međunarodno predstavljen kroz WTF), koji se trenira u Južnoj Koreji i ITF taekwondo, popularan u Sjevernoj Koreji. Osim u formama i pravilima borbe, ti se stilovi razlikuju i po nazivlju te osnovnim tehnikama.

Olimpijske igre

Taekwondo se prvi put pojavljuje kao demonstracijski sport na Olimpijskim igrama u Seulu 1988. godine te ponovno u Barceloni 1992. godine.

U Sydneyju 2000. taekwondo je postao punopravni olimpijski sport.

Olimpijska se natjecanja provode po pravilima WTF-a.

WTF pravila borbe

Borba po pravilima WTF-a stoji se od triju runde po dvije minute. Borbe završavaju nokautom, predajom, diskvali-

Korejska borilačka vještina taekwondo nastala je četrdesetih godina 20. stoljeća spajanjem različitih, do tada poznatih, vještina. Ime je borilačke vještine nastalo spajanjem riječi tae (udariti nogom) kwon (udariti rukom) i do (put). Taekwondo je udaračka vještina koju odlikuju atraktivne tehnike udaraca nogama i brzinom.

lifikacijom jednog od sportaša ili prebrojavanjem bodova. U slučaju neriješenog rezultata održava se dodatna runda po principu «zlatnog boda», a ako je, i nakon runde, rezultat i dalje izjednačen sudac određuje pobednika.

U borbama su dopuštene tehnike udaraca šakama u tijelo suparnika i udaraca nogama iznad pojasa.

Udarac u tijelo vrijedi jedan bod, a udarac u glavu tri boda. Nedozvoljene se radnje kažnjavaju opomenom (kyonggom). Dvije opomene predstavljaju negativan bod (gamjeo). U slučaju težeg prekršaja sudac može automatski dodjeliti negativan bod. Četiri negativna boda dovode do diskvalifikacije.

Taekwondo zvanja

Taekwondo zvanja dijele se na učenička zvanja (keup) i majstorska zvanja (dan). Polaznici kreću od učeničkog zvanja bijelog pojasa i mogu napredovati do majstorskog zvanja crnog pojasa po ovom redu:

10. i 9. keup – bijeli pojas
8. i 7. keup – žuti pojas

6. i 5. keup – zeleni pojas
4. i 3. keup – plavi pojas
2. i 1. keup – crveni pojas
1. dan i više – crni pojas

Dijelovi i osnove taekwondoa

Taekwondo se dijeli na pet sastavnih dijelova:

- osnove (kibon)
- forme (poomsae)
- samoobrana (hosinsol)
- lomljenje (kyokpa)
- borba (kyorugi)

Osnove taekwondoa dijele se na:

- stavove npr. junački stav (juc-han seogi)
- prednji stav (ap kubi)
- zadnji stav (dwit kubi)
- blokade npr. gornja blokada (dgol makki)
- donja blokada (rae makki)
- udarci rukom npr. udarac šakom (jumok jirogi)
- udarac vanjskim bridom dlana (sonnal chigi)
- udarci nogom npr. kružni udarac (dollyo chagi)
- bočni udarac (yop chagi)

Taekwondo se u Hrvatskoj pojavio 1962. godine kada se Dušan Kružić vratio u Rijeku iz Njemačke i pokušao oplemeniti gradsku sportsku scenu novom borilačkom vještinom.

Dušan Kružić ujedno je i prvi stekao zvanje majstora korejskog stila u bivšoj Jugoslaviji. Njegov je ugledan status potvrđen diplomom instruktora «Korea tae Soo Do Kurate Asso-

me pridonosi razvoju te borilačke vještine u Hrvatskoj.

Božidar Podharaški i Nikola Pečki položili su crni pojас 1. dan te je tako stasala druga generacija majstora u Hrvatskoj. O uspjesima generacije svjedoči i činjenica da je Pečki postao trenerom talijanske reprezentacije koju je uspješno vodio deset godina. Danas u Hrvatskoj djeliše više od pedeset taekwando

Taekwondo je udaračka vještina koju odlikuju atraktivne tehnike udaraca nogama i brzinom.

Danas je taekwondo jedna od najpopularnijih borilačkih vještina. Broj sportaša koji treniraju taekwondo procjenjuje se na više od 100 milijuna diljem svijeta.

ciation» i certifikatom korejske federacije «Međunarodni instruktor» čime postaje ovlašteni predstavnik za bivšu Jugoslaviju 1966. godine. Ubrzo raste zanimanje za taekwondo o čemu svjedoče i osnivanja klubova u Rijeci i na Kvarneru.

1968. godine Majstor Park Sun Joe odazvao se pozivu judo kluba «Kata» i u Zagrebu održava demonstraciju taekwonda či-

klubova u mnogim gradovima. Redovito se održavaju državna natjecanja na kojima se profiliraju uspješni sportaši i na daljnji rad motiviraju mladi naraštaji. Zahvaljujući iznimnoj predanosti i kontinuiranom radu sportaša i njihovih trenera, što dovodi do neminovnih uspjeha na međunarodnim natjecanjima, Hrvatska je u Europi, ali i u Sjeveru na dobrom glasu.

Dražen Petrović

U Šibeniku je 2011. godine pored igrališta na kojemu je Dražen upoznao i zavolio košarku postavljen spomenik, a stan u Ulici Petra Preradovića u kojem je odrastao pretvoren je u spomen muzej.

Piše **Josipa Jerković_g1.a**

Dražen Petrović rođen je u Šibeniku 22. listopada 1964. godine. U svijetu košarke zasigurno je jedan od najvećih hrvatskih ali i svjetskih imena o čemu svjedoči i činjenica da je uvršten među pedeset osoba koji su najviše pridonijeli Euroligi. U Hrvatskoj ga i danas s ponosom ubrajamo među najveće sportaše svih vremena.

Početak karijere

Čari košarke Dražen je upoznao skupljajući i dodajući lopte starijem bratu Aleksandru Petroviću. Klica tada usađene ljubavi i brzo se razvijala pa već u petnaestoj godini života trener prvoligaša Šibenika u igru uvodi Dražena. Javnost upoznaje vanserijskog igrača koji će desetljeće poslije obilježiti ne samo europsku već i svjetsku košarku. Neobjašnjiva je upornost i radišnost kojom je Dražen Petrović pristupao košarcima. Ostajao je poslije treninga sam u dvorani i šutirao sve dok ne padne noć. Već je tada zapažen zbog iznimne predanosti košarcima i zarana istaknute sposobnosti preuzimanja odgovornosti za svoju ekipu zbog čega mu je prognozirana vrhunska karijera.

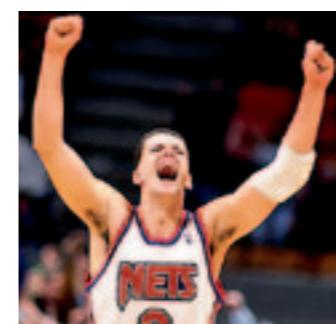

Europska karijera

Aleksandrovim stopama Dražen iz Šibenika odlazi u Cibonu. Klub Cibona na Petrovićevim krilima dva je puta zasjala na tronu Europe, a Dražen je dvije sezone bio najbolji europski igrač. Tada prelazi u španjolsku momčad Real Madrid. U tom je razdoblju Dražen bio i vođa Državne reprezentacije s kojom postiže velike uspjehe; zlatna medalja na Europskom prvenstvu u Zagrebu 1989., pobeda na Svjetskom prvenstvu u Argentini 1990. najvjezdjanje su potvrde.

NBA karijera

Fenomenalna igra u Europi nije ostala ne primjećena među skautima NBA lige. Košarkašku zvijezdu Hrvatske privoljeli su u svoje redove 1990. godine kada je Dražen postao član Portland Trail Blazers. Premda je prve sezone, zbog politike unutar kluba, više vremena provodio na klupi nego na terenu, svoje talent pokazao dvije godine poslije u New Jersey Netsima. 1992. godine nije samo proglašen najboljim šuterom momčadi, nego i najboljim Europljaninom koji je do tada igrao u NBA ligi i najboljim bekpučačem NBA te sezone. Te je, po mnogočemu iznimne godine u Draženovu životu, Hrvatska košarkaška reprezentacija pod Draženovim vodstvom osvojila srebro na Olimpijadi u Barceloni.

Tragičan prekid karijere

Draženov svjetski uspjeh i iznimno mladi život prekinut je stravičnom prometnom nesrećom 7. lipnja 1993. godine u Denkendorfu, u Njemačkoj. Za upravljačem je bila Draženova djevojka, njemačka manekenka Klara Szalatzy, a u automobilu je bila i Draženova majka. Poginuo je samo Dražen Petrović. Smrt dvadesetdevetogodišnje košarkaške zvijezde odjeknula je poput eksplozije u javnosti. Početak NBA sezone 1993./1994. obilježen je umirovljenjem Draženovog dresa s brojem 3 pod krovom dvorane New Jersey Netsa. Tadašnji je trener Netsa Chuck Daly na ceremoniji rekao: «Ne znam može li se uopće riječima opisati što je Dražen značio ovome klubu, emocionalno, fizički i na sve ostale načine. Svi ćemo zauvijek pamtitи ono što smo upravo vidjeli na ekranu, taj osmijeh, taj osjećaj, taj natjecateljski duh i sa stanicima košarke izbačaj lopte prema košu. Nikada ga nećemo zaboraviti.»

Dražen živi vječno

Smrt nije mogla umanjiti vrijednost košarkaškog Mozarta. Danas uspomene žive umjesto njega. Nagradama, spomenicima i muzejima borimo se protiv zaborava.

U Zagrebu košarkaška dvorana u kojoj je trenirao i pobjeđivao u Cibinom dresu danas nosi njegovo ime.

Hrvatski Olimpijski Odbor je 1995. godine poklonio Olimpijskom muzeju u Lausanni spomenik Draženu Petroviću.

2006. godine otvoren je Mujejsko-memorijalni centar u Zagrebu.

Nagradu, koja nosi njegovo ime, Hrvatski olimpijski odbor ustanovio je 2006. godine, a namijenjena je isključivo mladim sportašima, sportašicama, te muškim i ženskim ekipama za izvanredne sportske rezultate i sportski razvoj.

U Šibeniku je 2011. godine pored igrališta na kojemu je Dražen upoznao i zavolio košarku postavljen spomenik, a stan u Ulici Petra Preradovića u kojem je odrastao pretvoren je u spomen muzej. «Tu je sve. Njegova soba, odrastanje, karijera, život... Odavde je svoj grad, svoju ulicu ponio u svijet.», riječi su Draženove majke.

NITRO CIRCUS

Nitro Circus je američka televizijska serija u kojoj Travis Pastrana i njegovi prijatelji putuju po svijetu biciklom, motociklom, izvode razne trikove, nemoguće vratolomije.

Piše **Ivo Livačić_g2.b**

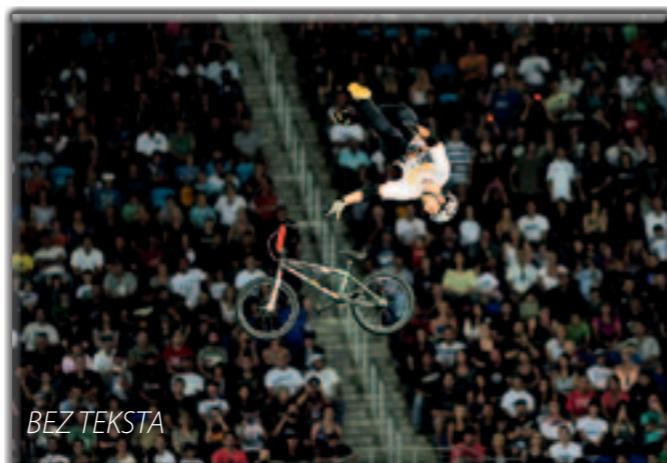
34

U siječnju 2009. MTV je počeo prikazivati epizodni reality televizijski show u kojem T.Pastrana i negovi prijatelji čine razne opasne stvari. Serija službeno debitirao 8. veljače 2009. Sezona 2 premijerno 27. kolovoza 2009. 23. lipnja 2010. Jim DeChamp objavljuje na Facebooku kako je MTV otkazan show, što se ostvarilo 23. lipnja 2010.

23. lipnja 2010. na turneja s Nitro Circus u Australiji, Travisu Pastranu je postavljeno pitanje što će biti s novom sezonom. On je odgovorio: "Vidjet ćemo što se događa kada dođemo natrag u Ameriku".

23. lipnja 2010. Tommy Passemante objavila je na Twitteru da "Neće biti 3. sezone Nitro Circus."

23. lipnja 2010. Gregg Powell (također član Nitro Circus-a) odgovorio je na brojna pitanja o 3. sezoni Nitro Circus, "Da li će umjesto Nitro Circus show-a biti Nitro Circus 3D film? Pa, to će se dogoditi do ljeta 2011." No, kako saznajemo, snimanje je još u tijeku. Ostajemo u isčekivanju filma.

BEZ TEKSTA

Crew-Ekipa (Gregg,Dechamp,Jolene,Travis,Tommy,Special,Jeremy,Erik)

Double backflip-dvostruki salto

Tim:

Travis Pastrana

O njemu: Profesionalni vozač motora
Glavni vođa posade Nitro Circus, i obično prvi pokušava sve što uključuje motocikle ili BMX bicikli.

Jolene Van Vugt

O njoj: Profesionalni vozač motora
Kanadska ženska Motocross prvakinja. Pridružuje se Pastrani u mnogim trikovima koji uključuju motocikle. Buduća žena Travisa Pastrane

Erik Roner

O njemu:
Profesionalni ekstremni skijaš i BASE jumper. Obično prvi pokušava sve što uključuje snieg.

Tommy Passemante

O njemu: Građevinski radnik
Bivši Stunt Rider. Poznat pod nadimkom "Street Bike Tommy". Komični je član posade. Obično sudjeluje u raznim vratolomijama koje su najopasniji, a zahtijevaju najmanje talenta.

Skok s motorom preko automobila

Greg Powell

O njemu: Travisov rođak
Greg po nadimku "Posebni Greg".
Osim Nitro posade i niza drugih sportaša u stvaranju showa sudjeluju: izvršni producenti i kreatori Jeremy Rawle, Gregg Godfrey, Jeff Tremaine i Johnny Knoxville, mehaničar Hubert Rowland, bivša motokros vozača Ronnie Renner, Prof wakeboarder parkovi Bonifay, i prof skydiver Scott Palmer.

Skok sa mega rampe u kolicima za kupovinu

35

METAL KUTAK

Piše **Dario Kuvačić_g2.b**

Judas Priest: The chosen few

Vi već znate mnogo o kompilacijama albuma legendarnih bendova. Postoji ih oko milijardu, neke bolje od drugih, ali teško ih je ocjeniti. O Judas Priestu mnogo može reći "The chosen few". Hvale je vrijedna retrospektiva benda kroz "Painkiller", svakako u smislu odabira pjesama, stilske varijacije i ukupnog tonu.

"The chosen few" obuhvaća razne glazbene razdoblja Judas Priesta od ranih klasičnih "Ripper" i dinamičnog "Victim of Change" što pokazuju bendovu dalekosežnost utjecaja na metal. Imamo i 70 primjera ekstremnog oblika heavy metala

REVIEW

Judas Priest,
the chosen few

8 /10

B.C. RICH

Metal Gitare preporuka:
BC Rich prodaje elegantne, kvalitetne, jednom rječu odlične gitare po povoljnoj cjeni. Za svakog boljeg to je Warloc i Flying V, a za amatore tu je i RG serija s gitarama po cijeni od oko 1500 kn.

DISTURBED: The lost Children

Disturbed su odlučili otići na haitus, pa dok oni shvate što će s bendom izdati su novi album zvan "The lost children". Album se sastoji od starih hitova koje nisu bile na prošlim albumima.

REVIEW
THE LOST CHILDREN

7 /10

Vjerojatno ste čuli neke od tih pjesama kao što su 3 i covere Judasa Priesta "Living After Midnight" i "Midlife Crisis" Faith no more i jedina pjesma koja nije bila dostupna je "Mine". Kao što ste mogli očekivati neće bit koncerata s ovim albumom.

TOP 100 METAL BENDOVA

1. Black Sabbath
2. Iron Maiden
3. Metallica
4. Judas Priest
5. Motörhead
6. Slayer
7. Megadeth
8. Venom
9. Pantera
10. Death
11. Ozzy Osbourne
12. Queensrÿche
13. Dream Theater
14. Celtic Frost
15. Manowar
16. Dio
17. Mercyful Fate
18. Helloween
19. Anthrax
20. Bathory
21. Napalm Death
22. Carcass
23. Alice in Chains
24. Sepultura
25. Mötley Crüe
26. Scorpions
27. Morbid Angel
28. Tool
29. Mayhem
30. Korn
31. Opeth
32. Emperor
33. Rainbow
34. Soundgarden
35. Exodus
36. Possessed
37. Blind Guardian
38. Cannibal Corpse
39. Testament
40. Faith No More
41. King Diamond
42. Suicidal Tendencies
43. Accept
44. Fates Warning
45. Overkill
46. Symphony X
47. Yngwie J. Malmsteen
48. Kreator
49. Deicide
50. Burzum
51. At the Gates
52. System of a Down
53. Candlemass
54. Saxon
55. Slipknot
56. In Flames
57. Rage Against the Machine
58. Children of Bodom
59. Voivod
60. Machine Head
61. Dimmu Borgir
62. Diamond Head
63. Neurosis
64. Metal Church
65. Savatage
66. Type O Negative
67. Darkthrone
68. D.R.I.
69. My Dying Bride
70. Sodom
71. W.A.S.P.
72. Immortal
73. Iced Earth
74. Twisted Sister
75. Cradle of Filth
76. Ministry
77. Terrorizer
78. Annihilator
79. Danzig
80. Dokken
81. White Zombie
82. HammerFall
83. Gamma Ray
84. Edge of Sanity
85. St. Vitus
86. Nevermore
87. Pentagram
88. Budgie
89. Fear Factory
90. Mastodon
91. Meshuggah
92. Entombed
93. Lamb of God
94. Suffocation
95. Skid Row
96. Raven
97. Therion
98. Trouble
99. Stratovarius
100. Atheist

METALLICA / LOU REED: LULU

Metacritic: najgore od 2011

Lulu je zajednički album Lou Reed-a i heavy metal benda Metallica. Glavni singl albuma, pod nazivom "The View", objavljen je 27. rujna 2011. Javnost ga nije podržala na internetu te nije zabilježen na ljestvicama. Drugi je singl "Ice Honey". Glazbeni spot za njega režirao je redatelja Darren Aronofsky. Većina albuma je usredotočena na izgovorenih rječi Lou Reeda istaknutih instrumentima Metallice i povremeno pratećim vokalom Jamesa Hetfielda. Reed je napisao većinu tekstova. Album je objavljen 31. listopada 2011. Nakon premjere, Lulu je dobio uglavnom negativne kritike većine glazbenih kritičara.

REVIEW
LOU REED / METTALICALULU

4 /10

GWAR

Odlični kostimi i nevjerojatni koncerti su sto čine Gwar.

AVENGED SEVENFOLD

Bend osnovan 99. godine s odličnim kritikama i nevjerojatnim albumima

SONATA ARCTICA

Za one koje vole malo blaži power metal ovo je pun pogodak

NOVI ALBUM KORNA: The Path Of Totality

"Path of totality" je eksperimentalni album Korna u kojim istražuju novi teritorij. Što ne bi trebalo šokirati fanove, jer Korn je eksplodirao na scenu u 90-im i uvrstio se u hard rock žanr.

Za "Path of totality", bend je surađivao s nekim od vodećih dubstep i elektroničkih proizvođača u svijetu, uključujući i Skrillex, Excision, Datsik, Noisia, Kill the noise, i 12th planet. Rezultat je nešto sasvim novo, još uvijek potpuno i definitivno Korn.

Bend je nedavno u suradnji s dubstepom i producentom Skrillex napravio kolaboraciju pod nazivom "Get Up!". Ovaj je hit svoj vrhoglavi uspon počeo u Coachellainom šatoru u travnju 2011, kada se Jonathantu i Murkiju pridružio Skrillex na pozornici show u nenajavljenoj izvedbi pjesme.

Izlazi: 6.12.2011

ANTHRAX: Worship music

"Worship music" je najnoviji album heavy metal grupe Anthrax. Anthrax se vratio na scenu nakon dugogodišnjeg zatišja s Joey Belladonnom kao glavnim vokalom. Album je izšao 12.9.2011. s 14 pjesma od kojih tri hit singla "The Devil that you know", "Fight em' till you cant", "In the end". Album je dobio uglavnom pozitivne kritike. Dva tjedna prije objavljenja albuma, recenzent Tim Henderson od Bravewords.com pregledao je album i izrazio pohvale "Worship music". Henderson je naveo da je "Earth on hell" Odličan uvod Anthraxa u 2011. Henderson je na kraju album ocijenio s 9/10.

REVIEW
Anthrax
Worship music

8 /10

Lady Gaga

Piše_Branimir Prcela_g1.a

Na sam spomen imena Lady Gage mnogi se užasavaju misleći samo na najgore glasine što su o njoj čuli, no nerijetko zaboravljamo da svaka medalja ima dvije strane.

Nakon završetka školovanja kantorska djela Lady Gaga krase albine mnogih zvijezda kao što su Britney Spears, J. Lo... ali Gaga sanja o svom izlasku pod svjetla velikih pozornica.

Malim ali sigurnim koracima napreduje u ostvarenju svoga sna. Godinama pjeva po klubovima i natjecanjima. Kada je njezin talent napokon prepoznat, Lady Gaga snima prvi album The Fame. Album je doživio nevjerojatan uspjeh. Hitovi poput Poker face i Just Dance osvajali su vrhove svih renomiranih glazbenih ljestvica 2008. godine. Ubrzo je slijedio i drugi album The

nekoliko mjeseci, jer su smatrali da svojim ponašanjem sramoti obitelj. Nakon nekoliko mjeseci obiteljska se situacija smirila i roditelji joj kupuju klavir kojim i danas uveseljava nebrojene obožavatelje na koncertima.

Nakon završetka školovanja kantorska djela Lady Gaga krase albine mnogih zvijezda kao što su Britney Spears, J. Lo... ali Gaga sanja o svom izlasku pod svjetla velikih pozornica.

Malim ali sigurnim koracima napreduje u ostvarenju svoga sna. Godinama pjeva po klubovima i natjecanjima. Kada je njezin talent napokon prepoznat, Lady Gaga snima prvi album The Fame. Album je doživio nevjerojatan uspjeh. Hitovi poput Poker face i Just Dance osvajali su vrhove svih renomiranih glazbenih ljestvica 2008. godine. Ubrzo je slijedio i drugi album The

Fame Monster i potvrđio Gagin zvijezdani status. Nedavno je izšao i treći album Born This Way.

Kontraverznim izgledom i smionim tekstovima Lady Gaga ubrzo postaje kraljica YouTubea i Twittera. Gaga je također u relativno kratkom razdoblju postala, prema nekim ispitivanjima, najbogatija i najtraženija pjevačica. Turneja The Monster Ball rasprodana je diljem svijeta za nekoliko mjeseci.

Postavlja se pitanje; Čime Lady Gaga privlači ljude? Odgovor možemo pronaći u njezinoj originalnosti, uspješnoj komunikaciji s obožavateljima, iskrenim i osjećanim pjesmama... Nitko ne ostaje ravnodušan na njezinim konceratima, jer priča kojoj publika svjedoči je uvijek

jedinstvena, nenadmašna. Na koncertima Lady Gage nije bitno odakle si, tko si, koliko imаш novca... jer smo Gagi svi jednaki.

Mnogima čudna, strašna... Gaga je i velika humanitarka. Dirnutaneopisivomkatastrofom u Japanu donirala je 20 milijuna dolara i pokrenula prodaju narukvica s natpisom Pray for Japan čime je prikupljeno preko 6 milijuna dolara pomoći.

Za kraj nekoliko riječi potpore svim sanjarima bili oni obožavatelji Lady Gage ili ne: «Znate da uvijek možete slijediti svoje snove, svoju vlastitu intuiciju, odbaciti sve svoje nesigurnosti, jer ste rođeni na svoj način i živate život po svome. Ne dajte nikome da upravlja njime umjesto vas. Jer vi ste superzvijezda i znajte da vas jedna osoba podupire i vjeruje u vas, a to sam ja. Lady Gaga»

38

Fashion boutique

Piše_Anđela Milić_g1.a

Moda (lat. modus – način) je naziv za nove i prolazno prihvaćene oblike života.

Termin se u najširem smislu primjenjuje na odjevanje, frizure, pokućstvo, nakit, pravila javnog ponašanja, način zabavljanja, ali i na tendencije i kriterije koji

posljednjih desetljeća. U prošlosti su promjene u mode rezultat povoljne gospodarske i društvene klime, ali nakon toga slijedio bi dugo razdoblje bez velikih promjena.

Danas važnu ulogu u promoviranju mode imaju članci i prilozi o modi u medijima poput časopisa, novina, televizije, moderne internetske stranice isl.

Otkrićem

nama je kako

odjeća je ponajprije imala isključivo ulogu odjevnog predmeta namijenjenog zaštiti čovjekova tijela od klimatskih i drugih vanjskih utjecaja. Prva se odjeća izrađivala od raznih prirodnih materijala, kao što su kože, krvna, lišće i trava, a prema antropološima počela se pojavljivati prije nekih 100,000 godina. Otkrivanjem različitih uporabnih

predmeta kao što je igla, a kasnije i stroja za šivanje, odjeća i njezin značaj kroz povijest se mijenja. Na način odjevanja utječu običaji, stupanj razvoja kulture, tehnički napredak i društveni položaj ljudi, a posebno u posljednjim stoljećima podložna je sve dinamičnijim utjecajima koje nazivamo modnim trendovima. To se nije događalo u antičkoj Grčkoj ili antičkom Rimu, ni u drugim velikim civilizacijama svijeta sve do

prestanim promje-

ćem ga do-

nama na modnoj sceni pojavljuju se i nestaju mnoga imena, a samo iznimno nadareni kreatori ostaju vjećne modne ikone kao što su Coco Chanel, Karl Lagerfeld, Yves Saint-Laurent, Christian Dior, Giorgio Armani itd. ili na području Hrvatske Robert Sever, Matija Vučić, Aleksandra Dojčinović, Teo Perić itd.

htjeli to priznati ili ne, kroz život pratimo modu. Birajući iz cijelog bogatstva ponuđenih odjevnih i ukrasnih predmeta, stvaramo svoj stil koji je rezultat naše osobnosti i trenutačnog raspolaženja, odnosno odjeća u današnjem svijetu predstavlja ono što mi smo ili barem želimo biti.

39

Problemi današnjeg društva, patnje mladeži, sve što biste trebali znati.

Leave us alone

ZAPAMTITE žrtva može biti bilo tko, ali svi su jednakov vrijedni i jednakov nisu zaslužili bol koju im nanosimo!

Njegove su oči skrivali
tugu već dugo, dugo
vremena...

Ljudi su ga smatrali čudakom, ludim, homoseksualcem... zato što je izgledao i ponašao se drugačije od većine. Način na koji su ga vrijedali i ozlijedivali bio je brutalan. Zvali su ga spodbom, fagom, i raznim drugim pogrdnim nazivima... gađali su ga čime su stigli, uništavali su mu stvari, tukli ga i na sve moguće načine maltretirali.

Vrijeme u školi provodio je sa slušalicama u ušima i spuštenog pogleda, ali za mene je on bio predivan...

Imao je osmijeh anđela, velike smeđe sanjive oči, nježan, a opet muževan glas i prekrasno lice. Čak je i način na koji je sređivao kosu bio poseban... Oblaćio je uske hlače, svaki puta druge boje, i najzanimljivije majice ili košulje. Uvijek je uz njega bila njegova vjerna pratilja; torba ukrašena mnogim bedževima omiljenih mu bendova.

Slušao je istu glazbu kao i ja... ljubav prema pisanju i crtanjima nas je još više zbližila. Kroz pjesme, crteže... pokazivao je svu raskoš, inače, dušivo skrivenih osjećaja. Bio je umjetnik velikog dara...

Njegov osmijeh, iako iznimno rijedak, vrijedio je tisuće ostalih...

Jednog je dana došao u školu krvave, poderane, ljučaste košulje. Ja sam ga zabrinuta, očiju punih suza, upitala što se dogodilo, a on je gledao u pod i nije rekao ništa. Tišina je bila zاغlušujuća... Nakon nekoliko trenutaka, meni dugih kao vječnost, okrenuo se i nestao u gužvi školskog hodnika.

Svakog sam ga odmora bezuspješno tražila... Naposlijetu sam nazvala njegove roditelje pitati znaju li gdje je on. Oni su, iznenađeni mojim pozivom, rekli da još nije došao kući.

Na putu iz škole vidjela sam ga. Stajao je na rubu mosta, još uvijek krvavih ruku. Lice mu je bilo puno suza koje su tako nježno razlijevale, inače uvijek urednu, crnu olovku niz njegovo bijedlo lice... Rekao je da odem jer ništa ne mogu učiniti, prekasno je... Govorio je da ne plačem zbog njega, on toga nije vrijedan, zatim se nasmiješio... nekim oslobađajućim, začudjujućem iskrenim, glasnim smijehom i skoci u ponor...

Vrisnula sam plačući, no nješta više nije bilo... dugo su zavijale sirene... Svi su neuspješno tragali za njim... Dugo sam čekala buđenje iz te noćne more... Danima sam neutješno plakala... Noćima sanjala osmijeh koji nikada više neću vidjeti...

Bio je moj najbolji prijatelj, osoba kojoj sam se divila, moja jedina ljubav... Imao je najljepšu osobnost od svih koje sam upoznala...

Počinio je samoubojstvo radi drugih ljudi. Više nije mogao podnijeti ponižavanja samo za što je drukčiji...

Nakon tuge, razarajuće bolesti... pa čak i mržnje, u meni su ostali samo njegov osmijeh i pitanja, pitanja bez odgovora...

Zašto ljudi ne prihvataju različitost? Zašto dopuštaju sebi misliti da su bolji od drugih? Zašto imaju potrebu vrijedati i biti nasilni prema onima koji slušaju drukčiju glazbu, drukčije se odjevaju, drukčiji su?

Priredila
Barbara Franceschi_g1.b

ZAPAMTITE Žrtva može biti bilo tko, možda vama draga osoba, član vaše obitelji ili tek vama potpuni stranac, ali svi su jednakov vrijedni i jednakov nisu zaslužili bol koju im nanosimo! Ne budimo slijepi kraj zdravih očiju! I uvijek i svugdje kada svjedočite nasilju pomislite kako biste se osjećali da se to događa nekoj vama dragoj osobi? Biste li tada promijenili mišljenje? Biste li i tada bili samo promatrač?

Pošast današnjeg vremena

Sve su češća pitanja: postoji li ovisnost o računalu i internetu, gdje je granica koju ne bismo trebalo prejeći... još uvijek ne postoje konkretni stručni kriteriji za njeno utvrđivanje. Simptomi te vrste ovisnosti određuju se slično onima za patološko kockanje.

Priredile **Andrea Koceić**, školski psiholog i **Leda Selak_g1.a.i**

Cijev je okružen različitim medijima: radnjom, televizijom, časopisima, a od 1993. godine i internetom. Internet se vrlo brzo širi dijem svijeta i postaje važan dio svakidašnjice bez obzira na njihovu starost, obrazovanje ili zanimanje. Prednosti i mogućnosti koje nam pružaju računalo, internet, društvene mreže i sl. neizmjerne su i treba ih iskoristiti. Nudi nam i dodatne povoljnosti kao što su anonimnost, mogućnost stvaranja novog identiteta, olakšavanje usamljenosti, neprihvaćenosti, pritisaka društva, visokih očekivanja drugih itd. Uz to, na internetu možemo stupiti u kontakt s ljudima iz cijelog svijeta što sa sobom nosi određen šarm i privlačnost.

Međutim, računalni svijet skriva i neke

problemi koji su u današnje vrijeme sve češći i kojih bismo trebali biti svjesniji. Jedan od tih problema je ovisnost o računalima i internetu. Kada spomenemo riječ ovisnost, asocijacije su svima slične: cigarete, alkohol, droge, kockanje...

ali malo tko pomišlja na računala i internet. Upravo u ovoj činjenici skriva se

najveća opasnost jer ono što ne znamo može nam itekako nauditi.

Ovisnost o internetu sve više zaokuplja pozornost stručnjaka, ali i ostalih korisnika računala. Sve su češća pitanja: postoji li ovisnost o računalu i internetu,

gdje je granica koju ne bismo trebalo prejeći. Naime, simptom ovisnosti o internetu još uvijek nije uvršten u službenu psihijatrijsku klasifikaciju. Iako se na formalnom uključenju radi, još uvijek ne postoje konkretni stručni kriteriji za njeno utvrđivanje. Simptomi te vrste ovisnosti određuju se slično onima za patološko kockanje. Osoba ovisna o internetu, računalnim igricama ili društvenim mrežama je pretjerano zaokupljena internetom i željno očekuje sljedeći posjet globalnoj mreži te se javlja i pretjerano korištenje, kao i gubitak

pojma o vremenu provedenom za računalom pa ovisne osobe ne znaju jesu li za računalom provele 2 ili 16 sati što dovodi i do zanemarivanja osnovnih bioloških potreba kao što su prehrana i san. Potrebno je sve više i više vremena na internetu da bi se osoba osjećala zadovoljnom. Javlja se apstinencijska kriza kada je računalo nedostupno pa su tada ovisnici razdražljivi, napeti, depresivni, pate od nesanice ili imaju snove o igrama i sl. Zbog svega navedenog dolazi do negativnih posljedica koje se očituju kroz probleme u školi ili poslu, odnosima s obitelji, prijateljima i sl. Naposljetku u potpunosti zanemaruju svijet koji ih okružuje te im virtualni svijet postaje važniji nego išta drugo.

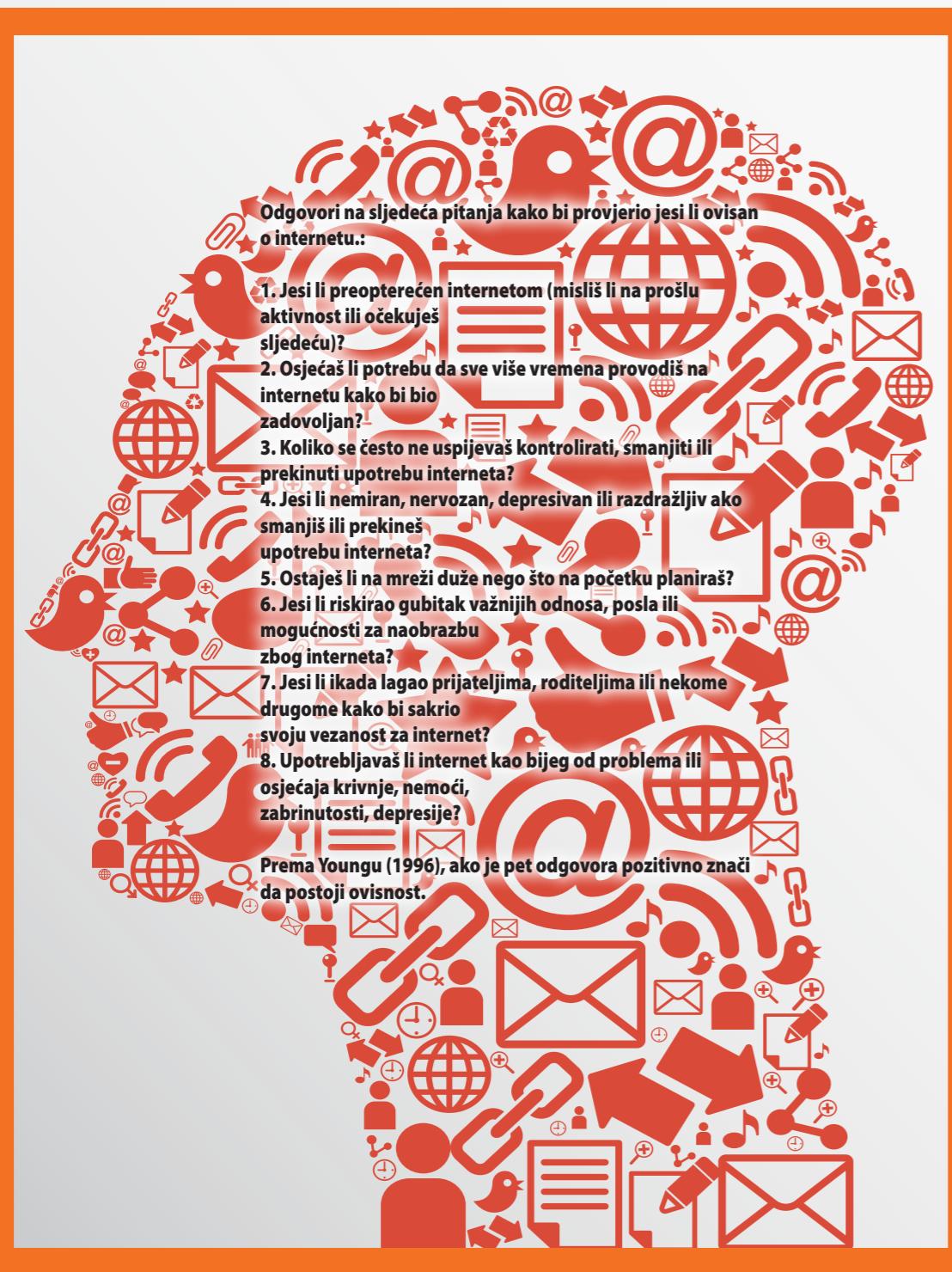
Najčešće su računalne ovisnosti povezane s trajnim računalnim igrama, u kojima se ne postiže trajni rezultat, a igrač može odabratibilo koji identitet, bilo koju ulogu i igra s igračima iz čitavog svijeta. Utvrđeno je da su najveći korisnici tih igara mladi u razdoblju kasne adolescencije. Netko tko u stvarnom svijetu ne uspijeva zadovoljiti svoje potrebe, lako će biti privučen virtualnim svijetom u kojem je to naizgled moguće. Ipak na kraju osamljeno, ranjivost, nesposobnost nošenja s problemima stvarnog svijeta postaju još izraženiji i rezultiraju potpunim povlačenjem i depresijom.

Procjenjuje se da u ukupnoj populaciji korisnika interneta ima 5-10% onih koje možemo nazvati ovisnicima o Internetu. Prema nekim procjenama u Hrvatskoj je 2009. godine bilo oko 130 tisuća ovisnika o internetu između 20 i 30 godina. Kod nas se još nitko tim problemom nije sustavno multidisciplinarno bavili, ne postoje klinike koji se bave takvom vrstom ovisnosti, kao što je to slučaj u drugim zemljama. Naime, Kinezi su 2005. godine prvi u svijetu počeli otvarati

klinika za odvikavanje od interneta, a nakon njih su to učinile brojne razvijene zemlje.

Ovisne se osobe moraju liječiti, apstinirati i mijenjati osobine što su dovele do ovisnosti. Specifična problematika liječenja te ovisnosti je u tome što se problem ne može riješiti apsolutnim nekonzumiranjem sredstava ovisnosti kao što je to moguće u rješavanju problema ovisnosti o alkoholu, drogama i sl. Za razliku od ostalih ovisnosti, potpuna apstinencija nije moguća – računala i elektronski mediji sastavni su dio svakodnevnice pa im ne možemo reći bezuvjetno stop. Stoga se liječenjem pokušava dovesti do savjesnog i umjerenog korištenja računalima.

Svatko se od nas treba preispitati koliko je ovisan o internetu. Računala treba koristiti umjerenou, uživati u blagodatima koja nam pružaju, ali istovremeno se okrenuti realnom svijetu, obavezama, obitelji i prijateljima što ih imamo oko sebe.

MOGU LI MIJENJATI SVOJ ŽIVOT

Pročitajte dobro sljedeće tvrdnje i za svaku od njih označite na ljestvici broj što najbolje opisuje u kojoj se mjeri određena tvrdnja odnosi na Vas. Pri tome vrijednosti na skali imaju sljedeće značenje:

1. uopće se ne slažem
2. djelomično se ne slažem
3. niti se slažem niti ne slažem
4. djelomično se slažem
5. u potpunosti se slažem

1. Smatram da ja sam mogu značajno utjecati na to kako će se moj život odvijati.

2. Ocjene koje dobivam ovise o tome koliko učim

3. Ako se jako trudimo nešto sprječiti, možemo izbjegi neke loše stvari.

4. Treba planirati na dulji rok jer događaji nisu stvar dobre ili loše sreće.

5. Često osjećam da imam puno utjecaja na ono što mi se događa.

6. Loš početak dana mogu preokrenuti u dobar dan ako se zbilja potrudim.

7. Loše stvari mi se događaju jer se nisam potrudio izbjegi ih.

8. Treba pokušati popravljati probleme koje imam s prijateljima jer mogu utjecati na odnose s drugim ljudima.

9. Ono što ljudi postižu uglavnom ovisi o njihovu trudu ili sposobnostima, a ne o sreći.

10. Mogu se svidjeti čak i onima kojima nisam drag ako se potrudim.

Manje od 23 - Čini se da smatraš kako na toj život utječu drugi ljudi, okolnosti, dobra ili loša sreća i sl., a da si ti pasivni promatrač svega toga. Zbog takvog stava vjerojatno misliš da ne možeš puno utjecati na situaciju pa često odustaješ od prijateljstava, problema, hobija, učenja i dr. Na kraju, zbog toga što se nisi potrudio, zbilja ispadne onako kako si očekivao i eto ti potvrde da si dobro predviđao. Međutim, kada bi se potudio oko situacija u svom životu, sigurno bi bar na dio njih mogao utjecati te bi na kraju bio zadovoljniji jer bi shvatia da sam oblikuješ svoj život. Zato razmisiš što te muči, kako bi to mogao promjeniti, pokušaj djelovati i ne odustaj tako lako.

24-37 - Tvoji odgovori ukazuju da u nekim aspektima života vjeruješ da možeš djelovati na svoj život, ali da ujedno smatraš i da ne možeš uvijek utjecati na okolnosti koje ti se događaju. Sigurno je da ne možeš promjeniti sve oko sebe, ali dobro je da se ipak povremeno trudiš poboljšati svoj život. Naime, sigurno biš u nekim faktorima. Zato se angažiraj još i više oko svog života, smišljaj nove načine rješavanja problema i nemoj odustajati brzo ako zapneš. Više od 38 - Može se reći da više vjeruješ kako je ono što ti se u životu događa uglavnom tvoja zasluga tj. da si sam odgovoran za svoje uspjehe i neuspjeha i za sve ono dobro ili loše što ti se u životu događa. Unutarnji osjećaj kontrole koji imaš stvara osjećaj odgovornosti za vlastite postupke, ali i veći osjećaj osobne slobode i širine životnih izbora. Ljudi koji vjeruju da mogu djelovati na svoj život obično su zadovoljniji od onih koji smatraju da im život ovisi o sreći ili nekim vanjskim faktorima. Samo tako nastavi.

Sigurno se svakodnevno susrećeš s raznim problemima, puno gradiva za učit, svađe s curom ili dečkom, prijateljima, problemi kod kuće i sl. Sve je to normalno, ali je pitanje kako se s tim nosиш, vjeruješ li da je to neizbjegljivo ili smatraš da ti odlučuješ o svom životu i da ga trudom možeš poboljšati. Odgovori na ova pitanja mogu ti pokazati vjeruješ li da utječeš na svoj život..

by_Marin Filipović_g2m

